

Дмитро Кравець: «Родину, як і дерево, тримає міцне коріння»

Цього чоловіка знає і шанує багато жителів Костополя. Завжди спокійний та врівноважений, він уміє знаходити спільну мову та ладити з людьми. Мабуть, тому, що було від кого черпати життєву мудрість. Спочатку - від своїх батьків, Ладима Олександровича та Варвари Опанасівни, котрі пережили голодомор та навчили суворим правилам виживання. Пізніше - від батьків своєї дружини, Петра Васильовича та Галини Павлівни, які прийняли у свою сім'ю як рідного сина. А ще - від своїх наставників по роботі, котрі навчили водійській професійності та солідарності.

Розповідь про ветерана праці Дмитра Кравця

читайте на 3 ст.

мешкає в місті

Дмитро Кравець: «Родину, як і дерево, тримає міцне коріння»

У 1932-1933 роках на Вінниччині, як і по всій радянській Україні, лютував голодомор. Керманічі лєнінської партії на чолі зі Сталінім спланували винищити голодом мільйони українців. Радянські «активісти» насильно повигрібали в селян всі запаси зерна та інших продуктів, залишивши їх на вимирання. Не оминула лиха доля і Торканівки Тростянецького району. Ладим Кравець зі своєю дружиною Варварою, геть знесилені, мовчки сиділи на канапі і поглядали в бік сільського цвинтаря. Чекали, що ось-ось і їх повезуть до місця вічного спочинку. У цю мить до оселі зайшов їхній кум Синявський, котрий працював у лісі...

Побачивши, що Ладим з жінкою ледь тримаються на ногах, промовив: «Куме, пішли зі мною у ліс працювати, я домовлюся, щоб тебе взяли на роботу».

- Який з мене робітник, - ледь вимовив виснажений господар оселі...

На відміну від колгоспів та селянських господарств, госпи були звільнені від хлібзаготівель, тож мали в коморах певні запаси продуктів. Куму таки вдалося домовитися, щоб Ладима прийняли на роботу і навіть пайку наперед дали, аби підживився та набрався сил. Це і врятувало Кравців від смерті.

Змиловився Господь над Ладимом і під час Другої світової війни, провівши його кривавими фронтовими дорогами та зберігши життя. По війні працював на молотарці в МТС. Після роботи знаходив час займатися гончарством: виготовляв та продавав глиняні горшки. У Ладима та Варвари народилося п'ятеро дітей: чотири доньки та син. Двох доньок Господь забрав до себе в ранньому віці. Марійку – ще зовсім малесенькою, а Анастасію – у двадцять один рік. Ганну, Ольгу та Дмитра доля завела в Костопіль. Про те, як це сталося, розповідає син, Дмитро Ладимович Кравець.

- Коли я народився, батьку було 47, а матері – 45 років. Батько, котрий пережив голодомор та воював з гітлерівцями від сорок першого до сорок п'ятого року, аж до капітуляції Японії, до дітей був суворим, але справедливим. Говорив: «Я не можу перевірити ваші шкільні знання, бо й сам небагато знаю, але, не дай Боже, якщо з поведінки буде «4!» З малих літ я пас корову, допомагав батьку косити, орати, заготовляти дрова. Крім

місяцями вже клали асфальт. Там, де він був, газував максимально – 70 км/год. Об'їзної дороги ще не було, доводилося їхати через Корець, Новоград-Волинський, Житомир. Як минули Київ, то аж до самої Москви їхали по дорозі з бетонних плит. Її називали «варшавкою». До Ульянівська добралися за чотири доби, бо вночі відпочивали. Назад не хотілося їхати так довго, тому я собі прикинув: якщо їхатиму і вдень, і вночі, то доберуся додому удвічі швидше. Так і зробив. Шулім із Шолодьком вдень грали у кузові в карти, а вночі спали, а я давив на газ безперестанно. Лише зрідка зупинявся, щоб двигун охолонув та перекусити. Тож «прикульгав» до Костополя за дві доби.

У листопаді 1969-го мені прийшла повістка в армію. Служити довелося в Херсоні, у військово-повітряних силах. Після служби, в листопаді 1971-го, повернувся на попередню роботу. Машину, на якій їздив до армії,

У день весілля з батьками дружини

Перед виїздом у рейс

військової форми з автоматом за плечима, то так і сіла... Розповів, що сталося і поїхав до Ліди. А там ще більший переполюх здійнявся. І Ліда, і її мама – в сльози. Пояснюю, що мене забрали на місяць на військові навчання, та вони ніби не чують. Ніхто не знає, що ж робити. Першим отямився Петро Васильович, який почав усіх заспокоювати.

- Нічого не вдієш, це армія, - сказав він.

Весілля ж відгуляли після завершення військових навчань, 23 і 24 червня. Я одразу ж перебрався жити до Лідиних батьків. Вони дуже добре мене прийняли. І хоча в хаті жило три сім'ї, крім батьків та нас з Лідою, ще їхній син Володимир з дружиною Тамарою, у нас ніколи не виникало непорозумінь. Давалася взнаки доброта теці та життєва мудрість тестя. Лідина мама, Галина Павлівна, ніколи ні на кого не сердилася. Коли треба було приймати важливі рішення, Петро Васильович збирав усіх за круглим столом і запитував: «Як будемо питання вирішувати?» Згодом синові гуртом збудували нову хату, а ми з Лідою залишилися жити з батьками.

Через два чи то три роки після одруження я пересів на хлистовоз ЗиА-131. Після «газонів», на яких їздив раніше, непросто було керувати довжелезним лісовозом, довжина якого без лісу сягала 14 метрів, а з хлистами – по 20 і більше метрів. Тому, щоб керувати такою машиною, треба мати відповідні навички. Мені їх давав досвідчений водій Михайло Шульган. На перших порах особливо важко було вписуватися в повороти та при обгонах. Зловиш гав – накоїш лиха. Крім вмілої

Із сестрами Ганною та Ольгою

леченько від хати. Коли ж траплявся вільний час, мерщій біг на стадіон, який був через дорогу від нас. Там грали з хлопцями в футбол.

У Костопіль доля занесла мене випадково. Чоловік старшої сестри Ганни, Дмитро Кадинський, фронтовик, працював лісником і його направляли до Костопільського лісгоспу заготовляти жолуді. Там йому запропонували роботу. Він погодився і разом зі своєю дружиною, а мою сестрою, переїхали сюди. Лісгосп надав їм квартиру. Невдовзі в Костопіль перебралася і молодша сестра Оля.

У 1967 році я закінчив 9 класів і приїхав до сестер у гості. Ганна з чоловіком порадили мені залишатися в Костополі, бо тут легше знайти роботу. Я послухав їх. Швагер влаштував мене верстатником у цех переробки деревини, що діяв у старій смолярні. Вона знаходилася навпроти теперішнього газового господарства. У вечірній час навчався в автошколі, яка розташовувалася навпроти Олександрівського храму.

У березні 1968-го закінчив автошколу й отримав посвідчення водія. Після цього мене перевели в автоколонну, начальником якої був Андрій Омелянович Корева. За мною закріпили автомобіль ГАЗ-51 і разом з інженером з постачання Миколою Григоровичем Бундаком я почав освоювати не лише дороги України, а й колишнього Радянського Союзу. Доводилося їздити багато: і близько, і далеко. У Києві, на Куренівці, де розташовувалася постачальна база, було кафе «Ровно». Ми завжди там обідали. Та найбільше запам'яталось, як їздили за запчастинами в місто Ульянівськ. Дорога далека, більше 1800 кілометрів від Костополя. Я сідаю в кабінку, а Володя Шулім, котрий возив директора Віталія Михайловича Верхолу, та постачальник від райтехпостачу Шолодько – в тентований кузов. З Костополя до Рівного – шосейка, тож не розженешся. З Рівного до Києва

передали до Мидського лісництва, а мені дали старенького «газончика». Раніше на ньому їздив Дмитро Пшенко, який пішов на пенсію. Я казав на нього «дядя Міша». На кузові машини була будка з фанери. У ній сиділи працівники лісгоспу, яких я доставляв на лісосіки. На цьому «газончику» відїздив п'ять років, після чого мене пересадили на ЗІЛ-130 з причепом. Машині було вісім років. Я возив на ній хвойну лапку з лісу до млина, а також займався постачанням запчастин та інших матеріалів, необхідних для життєдіяльності підприємства. У Коростень на лакофарбовий завод доставляв живицю. У Луцьк їздив за електродами, у Камишино, що на Львівщині, – за лаком та кислотою, а до Івано-Франківська – за етикетками на соки, глибинними насосами та іншими матеріалами.

У двадцять три роки я одружився. Зі своєю дружиною, Лідією Лалак, познайомився 2 травня 1968 року. Того дня я зі своїм товаришем, Петром Плесченковим, гуляв містом. Біля медичного училища зустріли двох дівчат, котрих Петро добре знав. Він познайомив мене з ними. Одна з них, Ліда, навчалася у 9-му класі. На 23-є травня вона запросила нас з Петром на свій день народження. В той святковий день разом з Лідією нас зустріла її мама, Галина Павлівна. Вона була вчителькою, викладала українську мову та літературу у школі №4. Коли нас провели до зали, я не знав, куди мені подітися. Там побачив Петра Васильовича Лалака, свого директора та вчителя української мови із вечірньої школи. Він, як з'ясувалося, був єдиним батьком. Побачивши нас з товаришем, Петро Васильович спокійним голосом промовив: «О, Дмитро, заходь!» На душі у мене відлягло. З того часу ми почали дружити з Лідією. Тепер я сміливо заходив до її хати, і ми разом йшли гуляти. Ліда чекала мене з армії. Коли я служив, вона закінчила школу, а потім навчалася в Рівному на програміста.

Про наше весілля можна написати цілу повість. Воно мало відбутися 19 і 20 травня 1973 року. Уже й гостей запросили. Та в понеділок зранку, 14 травня, начальник гаража, Андрій Корева, говорить мені: «Петре, бери військовий квиток і їдь у райвійськкомат, там треба щось відмітити». Я так і зробив. Мені звеліли завезти «партизанів» на Рівненський полігон. На полігоні на бампері та задньому борту моєї машини поставили білу смугу, а мені разом з іншими «партизанами» видали військову форму та автомат. Я почав висловлювати невдоволення: «У мене в суботу весілля!» – намагався пояснювати. А у відповідь почув: «Раніше треба було думати!» Те, що робилося в моїй душі, словами не передати. Свою історію розповів офіцеру, якого призначили нашим командиром. Просив з'їздити в Костопіль та повідомити сестру і Лідію. Він запитав: «А горілка є?»

– І горілка є, і закуська – відповідь йому. Вночі разом з ним поїхали в Костопіль. Сестра, як побачила мене у

чп деревину. Її вивозили у дві зміни. Тож на лісовозі позмінно їздили Микола Гераскевич і я. У другу зміну за лісом завжди їхало по два лісовози, щоб у випадках поломок чи непередбачених ситуацій було кому допомогти. Ліс доводилося вивозити з усіх лісництв Костопільського лісгоспу. Найдалі – від Осиви та Гути. Мосту через річку Горинь біля Збужа ще не було, тому їздили через Степань.

За роки роботи різне траплялося. Якось пізньої осені поїхали двома лісовозами до Стидинського лісництва. Після затяжних дощів лісова дорога перетворилася у справжнє болото. Я їхав позаду першої машини. В одному місці загруз. Довелося викликати трелявального трактора. Коли почали тягнути, від лісовоза відірвалися бампер та кусок рами. Змушені були залишити машину в лісі. На другий день розвантажили її від хлестів та витягли з того болота. Крім Миколи Гераскевича, позмінно їздив на лісовозах із Степаном Висоцьким та Леонідом Мельником.

... У колективі Костопільського лісгоспу Дмитро Кравець пропрацював сорок два роки при п'яти директорах: Володимирі Понізову, Віталію Верхолі, Ростиславу Головерсі, Ярославу Романюку, Вікторіві Романюку. За добросовісну працю неодноразово нагороджувався різними грамотами та подяками, зокрема Міністерства лісової промисловості та Центрального комітету профспілки лісового господарства.

Сьогодні Дмитро Ладимович на пенсії. Його часто можна зустріти на спортивних заходах, які відбуваються на міському стадіоні «Колос» та в дитячо-юнацькій спортивній школі. Найбільше шанує футбол. У свій час він організував у лісгоспі футбольну команду «Лісовик», гравці якої перемагали у чемпіонаті Костопільського району та змагалися в чемпіонаті Рівненщини. Про Дмитра Кравця багато хорошого можна почути від його друзів, яких має дуже багато.

– У нього такий характер, – мовить дружина, Лідія Петрівна, що ніколи ні з ким не лається, а якщо просять, завжди допоможе. Дмитро Кравець – вмілий господар, турботливий батько та люблячий дідусь. Разом з дружиною гарно виховали своїх дітей. Старший син Юрій у свій час закінчив Березнівський лісовий технікум та Львівський лісовий університет і працював інженером у відділі реалізації Костопільського лісгоспу. Нині займається підприємницькою діяльністю виготовляє меблі. Менший Петро – відомий легкоатлет, котрий здобув чимало перемог на міжнародних змаганнях.

Кравців шанують у Костополі за їхню людяність та простоту. А сам Дмитро Ладимович частенько повторює: «Родину, як і дерево, тримає міцне коріння».

Олександр НИКОНЧУК